

ส่วนที่ ๒

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอำเภอหนองสูง (SWOT Analysis)

อำเภอหนองสูง ได้เน้นให้แผนพัฒนาอำเภอ ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จึงได้ประชุมจัดทำแผนโดยได้เชิญทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาอำเภอแบบบูรณาการ อันได้แก่ หน่วยงานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๕ แห่ง ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกของอำเภอหนองสูง ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

ปัญหาที่สำคัญของอำเภอหนองสูง

๑. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

๑.๑ เกษตรกรมีภาระหนี้สิน

๑.๒ ปัญหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูงแต่ราคาผลผลิตราคาต่ำ

๑.๓ ปัญหาการขาดอาชีพเสริมนอกฤดูกาลทำการเกษตร

๑.๔ ปัญหาการรวมกลุ่มที่ไม่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

๑.๕ ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ของท้องถิ่นขาดการส่งเสริมการผลิตเพื่อยกระดับคุณภาพและเพิ่มมูลค่า

๑.๖ ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาเพื่ออุปโภค บริโภค ในช่วงฤดูแล้ง (ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) เป็นประจำทุกปี

๒. ปัญหาด้านสังคม

๒.๑ ปัญหาประชากรวัยแรงงานไปทำงานต่างถิ่นปล่อยให้ผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านเลี้ยงหลานตามลำพัง

๒.๒ ประชาชนขาดความสนใจ และความเข้าใจในการดูแลสุขภาพอนามัย และการป้องกันโรคติดต่อต่างๆ

๒.๓ ปัญหาผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี

๒.๔ ปัญหาการว่างงานของเยาวชนในพื้นที่

๒.๕ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ยังไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

๒.๖ ปัญหาเด็ก และเยาวชน ติดร้านเกมส์และอินเทอร์เน็ต

๓. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๑ ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรมจากการถูกบุกรุกทำลาย เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรและที่อยู่อาศัยโดยไม่คำนึงถึงการรักษาความสมดุล

๓.๒ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ หน้าที่ดินถูกทำลาย ทั้งโดยธรรมชาติและจากการใช้ที่ดินทำการเกษตรและขาดการปรับปรุงบำรุงดิน

๓.๓ ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้งซ้ำซาก จากการขาดระบบการระบายน้ำและการกักเก็บน้ำที่มีประสิทธิภาพ

๔. ปัญหาด้านการรักษาความมั่นคงและการรักษาความสงบ

๔.๑ ปัญหาการใช้ยาเสพติดในบางหมู่บ้านของอำเภอหนองสูง

๔.๒ ปัญหาลักลอบการขนย้ายยาเสพติดผ่านพื้นที่อำเภอหนองสูง เนื่องจากเป็นเส้นทางผ่านเข้าสู่พื้นที่ตอนใน

๔.๓ ปัญหาการรวมตัวของกลุ่มวัยรุ่นในช่วงเทศกาล งานบุญ งานประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้าน

๔.๔ ปัญหาการลักลอบตัดไม้หวงห้ามชนิดต่างๆในเขตอนุรักษ์ฯ อุทยานฯ และเขตป่าสงวน

จุดแข็ง (Strengths)

๑. อำเภอหนองสูงเป็นประตูสู่ประเทศอินโดจีน โดยมีที่ตั้งอยู่บนแนวเส้นทางเชื่อมโยงตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวระเบียงตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor : EWEC)

๒. มีวัฒนธรรมผู้ไทยที่เข้มแข็ง/ประชาชนรักในถิ่นฐานภูมิลำเนา

๓. มีภูมิประเทศสวยงาม

๔. ประชาชนมีการศึกษาค่อนข้างสูง

๕. มีกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย

๕. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น

๖. มีเนื้อโคขุนที่มีคุณภาพ

จุดอ่อน (Weaknesses)

๑. เกษตรกรขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีใช้ในการเพิ่มผลผลิต พื้นที่การเกษตรน้อย ขาดการบริหารจัดการที่ดี การวางแผนการผลิตและการส่งเสริมด้านการตลาด

๒. ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงจากการบุกรุกทำลาย

๓. ขาดแหล่งน้ำ/และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๔. ว่างงานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว

โอกาส (Opportunities)

๑. นโยบายรัฐบาลในการช่วยเหลือเกษตรกร เช่น ชาวนาผู้ปลูกข้าวปีผลิต ๒๕๕๙/๖๐ และชาวสวนยาง ไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๕ ไร่/ราย

๒. การที่จังหวัดมุกดาหารได้เป็นพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารตามมติคณะรัฐมนตรี

๓. การมีสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ ๒ มุกดาหาร-สะหวันนะเขต และข้อตกลงด้านการคมนาคมขนส่งทางถนนระหว่าง ไทย-ลาว-เวียดนาม สามารถเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งในอนุภูมิภาคเป็นการเปิดโอกาสด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว ทำให้ผลิตภณณ์ในพื้นที่มีตลาดรองรับ ตลอดถึงการบริการด้านต่าง ๆ

ภัยคุกคาม (Threats)

๑. จากสภาพปัจจุบันที่การเมืองไม่นิ่งทำให้นโยบายการพัฒนาพื้นที่ไม่ต่อเนื่องและแน่นอน

๒. สภาพอากาศที่แล้งติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้เกษตรกรไม่สามารถปลูกพืชได้ตามฤดูกาล และ ปลูกได้น้อยลง

๓. ปัญหาราคาข้าวและยางพารามีราคาตกต่ำ

จากการวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ จึงนำมาวิเคราะห์เพื่อหาวิธีการหรือแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในแต่ละเรื่อง ดังข้อมูลแสดงไว้ในตารางดังนี้

ตารางวิเคราะห์สภาพปัญหาอำเภอหนองสูง และแนวทางการพัฒนา/แก้ไขปัญหา

วิเคราะห์สภาพปัญหาอำเภอหนองสูง	แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหา
๑. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ๑.๑ เกษตรกรมีภาระหนี้สิน ๑.๒ ปัญหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูงแต่ราคาผลผลิตราคาต่ำ ๑.๓ ปัญหาการขาดอาชีพเสริมนอกฤดูกาลทำการเกษตร ๑.๔ ปัญหาการรวมกลุ่มที่ไม่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ๑.๕ ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ของท้องถิ่นขาดการส่งเสริมการผลิตเพื่อยกระดับคุณภาพและเพิ่มมูลค่า ๑.๖ ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาเพื่ออุปโภคบริโภค ในช่วงฤดูแล้ง (ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) เป็นประจำทุกปี	๑. เพิ่มความรู้ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ ๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรและผู้ประกอบการ ๑. วิจัยและพัฒนาต่อยอดเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่ม/สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต ๒. พัฒนาและบริหารปัจจัยการผลิต ๓. พัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่าและให้มีคุณภาพ ๔. พัฒนาบรรจุภัณฑ์และการสร้างตราสินค้า ๕. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบการกระจายสินค้า ๑. พัฒนาระบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ๒. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายและกระจายสินค้า ๑. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ๒. พัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว ๓. พัฒนาปัจจัย/โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ๔. พัฒนาการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ๕. พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคบริการด้านการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

วิเคราะห์สภาพปัญหาอำเภอหนองสูง	แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหา
<p>๒. ปัญหาด้านสังคม</p> <p>๒.๑ ปัญหาประชากรวัยแรงงานไปทำงานต่างถิ่นปล่อยให้ผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านเลี้ยงหลานตามลำพัง</p> <p>๒.๒ ประชาชนขาดความสนใจ และความเข้าใจในการดูแลสุขภาพอนามัย และการป้องกันโรคติดต่อต่างๆ</p> <p>๒.๓ ปัญหาผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี</p> <p>๒.๔ ปัญหาการว่างงานของเยาวชนในพื้นที่</p> <p>๒.๕ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ยังไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน</p> <p>๒.๖ ปัญหาเด็ก และเยาวชน ติดร้านเกมส์และอินเทอร์เน็ต</p>	<p>๑. พัฒนาสถานพยาบาลและระบบการให้บริการสาธารณสุข</p> <p>๒. เสริมสร้างความมั่นคง ความสงบสุขและความปลอดภัยในสังคม</p> <p>๓. พัฒนาสถานพยาบาลและระบบการให้บริการสาธารณสุข</p> <p>๔. พัฒนาสถานศึกษาและระบบการให้บริการทางการศึกษา</p> <p>๕. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ให้ความรู้ปลูกจิตสำนึกในคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งและสมานฉันท์</p> <p>๖. ส่งเสริมเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่</p> <p>๗. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ภาคเอกชนและการเสริมสร้างประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตย</p>
<p>๓. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๓.๑ ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรมจากการถูกบุกรุกทำลาย เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรและที่อยู่อาศัยโดยไม่คำนึงถึงการรักษาความสมดุล</p> <p>๓.๒ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ หน้าดินถูกทำลาย ทั้งโดยธรรมชาติและจากการใช้ที่ดินทำการเกษตรและการขาดการปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>๓.๓ ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้งซ้ำซาก จากการขาดระบบการระบายน้ำและการกักเก็บน้ำที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑. พัฒนาและปลูกจิตสำนึกของบุคลากรและประชาชนเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. อนุรักษ์ ป่าไม้ สัตว์ป่า และพัฒนาทรัพยากรทางชีวภาพ</p> <p>๓. พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรทางน้ำ ทรัพยากรธรณี และนิเวศวิทยาอย่างมีระบบ</p>
<p>๔. ปัญหาด้านการรักษาความมั่นคงและการรักษาความสงบ</p> <p>๔.๑ ปัญหาการใช้ยาเสพติดในบางหมู่บ้านของอำเภอหนองสูง</p> <p>๔.๒ ปัญหาลักลอบการขนย้ายยาเสพติดผ่านพื้นที่อำเภอหนองสูง เนื่องจากเป็นเส้นทางผ่านเข้าสู่พื้นที่ตอนใน</p> <p>๔.๓ ปัญหาการรวมตัวของกลุ่มวัยรุ่นในช่วงเทศกาล งานบุญ งานประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้าน</p> <p>๔.๔ ปัญหาการลักลอบตัดไม้หวงห้ามชนิดต่างๆในเขตอนุรักษ์ฯ อุทยานฯ และเขตป่าสงวน</p>	<p>๑. การสร้างภูมิคุ้มกันในระดับหมู่บ้าน โดยเน้นให้คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. และ ภาคประชาชน (๒๕ ตำบลประด) ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น</p> <p>๒. ป้องกันการลักลอบยาเสพติดตามแนวชายแดน</p> <p>๓. ป้องกันการลักลอบสินค้าหนีภาษีและผิดกฎหมาย</p> <p>๔. พัฒนาระบบการตรวจคนเข้าเมืองและป้องกันการลักลอบเข้าออกเมือง</p>

ตารางวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง)	วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดอ่อน)
<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เป็นเส้นทางหลักในการคมนาคมสู่จังหวัดมุกดาหาร/ประตูสู่มุกดาหาร ๒. มีวัฒนธรรมผู้ไทยที่เข้มแข็ง/ประชาชนรักในถิ่นฐานภูมิลำเนา ๓. มีภูมิประเทศสวยงาม ๔. ประชาชนมีการศึกษาค่อนข้างสูง ๕. มีกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย ๖. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น ๗. มีเนื้อโคขุนที่มีคุณภาพ 	<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เกษตรกรขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีใช้ในการเพิ่มผลผลิต พื้นที่การเกษตรน้อย ขาดการบริหารจัดการที่ดี การวางแผนการผลิตและการส่งเสริมด้านการตลาด ๒. ขาดการบริหารจัดการด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการตลาด ๓. ประชากรส่วนใหญ่ประสบปัญหาความยากจน มีระดับการศึกษาต่ำ การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขที่ได้คุณภาพยังไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ ๔. แรงงานขาดการพัฒนาฝีมือและการจัดสวัสดิการที่ดี ๕. ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงจากการบุกรุกทำลาย
	<p>วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดอ่อน)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๖. ขาดแหล่งน้ำ/และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ๗. ว่างงานหลังฤดูหลัก ๘. เกษตรกรบางส่วนรอการช่วยเหลือจากภาครัฐ ๙. เกษตรกรยังไม่นำทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อลดต้นทุนการผลิต ๑๐. ขาดความมั่นใจในการลงทุนและแหล่งจำหน่ายสินค้าที่มีศักยภาพ ๑๑. สินค้าที่ผลิตยังพึ่งพิงวัตถุดิบจากภายนอก ๑๒. คุณภาพสินค้า (แบรนด์ การแปรรูป ฯลฯ) ยังไม่สามารถแข่งขันได้ ๑๓. ประชาชนมีรายได้ต่ำ ๑๔. ขาดการใช้จ่ายใช้สอยในพื้นที่ ๑๕. ขาดเอกสารสิทธิในการค้าประกันเงินกู้ (ที่ดิน ทำกิน ที่อยู่อาศัย) ๑๖. ทักษะและพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ ๑๗. ไม่มีแหล่ง

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส)	วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (ภัยคุกคาม)
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <p>๑. นโยบายรัฐบาลในการช่วยเหลือเกษตรกร เช่น ชาวนาผู้ปลูกข้าวปีผลิต ๒๕๕๙/๖๐ และชาวสวนยาง ไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๕ ไร่/ราย</p> <p>๒. การที่จังหวัดมุกดาหารได้เป็นพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารตามมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>๓. การมีสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ ๒ มุกดาหาร-สะหวันนะเขต และข้อตกลงด้านการคมนาคมขนส่งทางถนนระหว่าง ไทย-ลาว-เวียดนาม สามารถเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งในอนุภูมิภาคเป็นการเปิดโอกาสด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ทำให้ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่มีตลาดรองรับตลอดถึงการบริการด้านต่าง ๆ</p>	<p>ภัยคุกคาม (Threats)</p> <p>๑. จากสภาพปัจจุบันที่การเมืองไม่นิ่งทำให้นโยบายการพัฒนาพื้นที่ไม่ต่อเนื่องและแน่นอน</p> <p>๒. สภาพอากาศที่แล้งที่เกิดจากภาวะฝนทิ้งช่วงติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้เกษตรกรไม่สามารถปลูกพืชได้ตามฤดูกาลและปลูกได้น้อยลง</p> <p>๓. ปัญหาราคาข้าวและยางพารามีราคาคงต่ำ</p>